

P-I (1+1+1)G/12

2012

SANSKRIT (General)

First Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. (a) Define and illustrate any *two* of the following :

5×2=10

रुचिरा, स्रग्धरा, प्रहर्षिणी, वंशस्थविला।

(b) Name and scan the metre (any *one*) : 5

(i) न खलु न खलु वाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्

(ii) चित्रे निवेश्य परिकल्पितसत्त्वयोगा

(iii) जातो ममायं विशदः प्रकामम्

2. (a) Decline any *five* of the following : 5

(i) वधू in द्वितीया बहुवचन

(ii) पितृ in षष्ठी बहुवचन

(iii) वणिज् in तृतीया एकवचन

(iv) अस्मद् in सप्तमी एकवचन

(v) त्रि in पुंलिङ्ग चतुर्थी

(vi) पति in पञ्चमी एकवचन

P.T.O.

(2)

(vii) धेनु in चतुर्थी एकवचन

(viii) बालक in तृतीया एकवचन

(b) Conjugate any *five* of the following : 5

(i) गम् in लङ् प्रथमपुरुष एकवचन

(ii) हन् in लट् उत्तमपुरुष एकवचन

(iii) सेव् in लोट् प्रथमपुरुष द्विवचन

(iv) द्विव् in लट् प्रथमपुरुष बहुवचन

(v) दृश् in लृट् उत्तमपुरुष द्विवचन

(vi) भू in लोट् मध्यमपुरुष एकवचन

(vii) कृ (परस्मैपदी) in लङ् प्रथमपुरुष एकवचन

(viii) खाद् in लट् उत्तमपुरुष एकवचन।

3. Justify the title 'स्वप्नवासवदत्तम्' with reasons in support of your answer. 10

Or,

Compare and contrast the characters of Padmāvati and Vāsavadattā.

4. Translate any *one* into English or vernacular : 5

(a) परिहरतु भवान् नृपापवादं

न परुषमाश्रमवासिषु प्रयोज्यम्।

नगरपरिभवान् विमोक्तुमेते

वनमभिगम्य मनस्विनो वसन्ति॥

(3)

(b) किं वक्ष्यतीति हृदयं परिशुद्धितं मे

कन्या मयापहता न च रक्षिता सा।

भाग्यैश्चलैर्महदवाप्तगुणोपघातः

पुत्रः पितुर्जनितरोष इवास्मि भीतः॥

5. Explain any *one* of the following : 6

(a) प्रद्वेषो बहुमानो वा सङ्कल्पादुपजायते।

भर्तृदाराभिलाषित्वादस्यां मे महती स्वता॥

(b) यदि तावदयं स्वप्नो घन्यमप्रतिबोधनम्।

अथायं विभ्रमो वा स्याद् विभ्रमो वा ह्यस्तु मे चिरम्॥

6. Answer any *two* of the following : 2×2=4

(a) Who was महासेन ? Why was he so called ?

(b) 'आर्यपुत्रोऽपि नाम परकीयः संवृत्तः'

—Who said this ? Why did the speaker say this ?

(c) Why did Brahmācārī go to लावाणक and why did he return from there ?

(d) In what Act of स्वप्नवासवदत्तम् a scene of dream has been introduced ? Who are the main characters of the scene ?

(4)

6. Account for the case-endings in any *three* of the following underlined words : $2 \times 3 = 6$

- (i) बालकः चन्द्रं पश्यति।
- (ii) मासेन व्याकरणमधीते।
- (iii) बालिका पुष्पेभ्यः स्पृहयति।
- (iv) मूषिकः मार्जारात् विभेति।
- (v) विद्वान् सर्वेषां पूजितः।
- (vi) पाचकः स्थाल्यां तण्डुलान् पचति।

P-1(1+1+1)G/12

2012

SANSKRIT (General)

Second Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Unit - I

1. Elucidate in Bengali (any *one*) : 5
 - (a) अथवा भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र।
 - (b) दूरीकृता खलु गुणैरुद्यानलता वनलताभिः।

Or,

Answer any *one* of the following :

- (a) राजन्, आश्रममृगोऽयं न हन्तव्यो न हन्तव्यः
— Who said this ? What is the context of this line? 1+4
- (b) को नाम उष्णोदकेन नममालिकां सिञ्चति?
— Who said this and to whom ? What is the significance of this line? 1+4

2. Answer any *one* of the following questions : 12

- (a) What is the necessity of introducing a mad elephant in the 1st Act of अभिज्ञानशकुन्तलम् ? Explain the allegory underlying the episode.

P.T.O.

(2)

- (b) Compare and contrast the characters of अनसूया and प्रियंवदा in the Drama अभिज्ञानशकुन्तलम्।
3. Translate into English or Bengali (any two) :
5×2=10
- (a) न खलु न खलु वाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
मृदुनि मृगशरीरे तूलाराशाविवग्निः।
क वत हरिणकाणां जीवितं चातिलोलं
क च निशितनिपाताः वज्रसाराः शरास्ते॥
- (b) इदं किलाव्याजमनोहरं वपुस्
तपः क्षमं साधयितुं य इच्छति।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया
शमीलतां छेत्तुमृषिर्व्यवस्यति॥
- (c) यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिरोषधीना-
माविष्कृतोऽरुणपुरःसरः एकतोऽर्कः।
तेजोद्वयस्य युगपद्व्यसनोदयाभ्यां
लोको नियम्यत इवात्मदशान्तरेषु॥
- (d) शुश्रूषस्व गुरुन् कुरु प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने
भर्तुर्विप्रकृतापि रोषणतया मास्म प्रतीपं गमः।
भूयिष्ठं भव दक्षिणा परिजने भाग्येष्वनुत्सेकिनी
यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयो वामाः कुलस्याधयः॥

(3)

4. Explain with reference to the context any one of the following : 8

- (a) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं
मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मीं तनोति।
इयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी
किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्॥
- (b) अर्थो हि कन्या परकीय एव
तामद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः।
जातो भमायं विशदः प्रकामं
प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा॥

Unit - II

5. Explain any three of the following सूत्रः : 3×3=9
- (i) अकथितं च।
(ii) साधकतमं करणम्।
(iii) रुच्यर्थानां प्रीयमाणः।
(iv) वारणार्थानामीप्सितः।
(v) षष्ठी हेतुप्रयोगे।
(vi) यस्य च भावेन भावलक्षणम्।

P.T.O.

P-1(1+1+1)G/12

2012

SANSKRIT (General)

Third Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. Answer any *two* of the following questions :

14×2=28

- (a) Discuss the influence of Mahābhārata on Indian culture and literature.
- (b) Make an estimate of Kālidāsa as a dramatist.
- (c) What is Campūkāvya ? Write a comprehensive note on Campūkāvyas.
- (d) Write an essay on the court epics (महाकाव्य) of post Kālidāsa period.

2. Write short notes on any *two* :

6×2=12

- (a) राजतरङ्गिणी
- (b) पञ्चतन्त्र
- (c) विष्णुपुराण
- (d) स्वप्नवासवदत्तम्
- (e) मृच्छकटिकम्

P.T.O.

2 23 - 6225

(2)

3. Answer any *five* of the following : $2 \times 5 = 10$

- (a) What are the main Rāmāyana based dramas of Bhāsa in Sanskrit ?
 - (b) What are the main characteristics of the Pūrānas ?
 - (c) Name a tragic drama in Sanskrit alongwith its author.
 - (d) How many शतकs have been composed by भर्तृहरि ? Name them.
 - (e) Who are 'त्रयी' in Sanskrit Prose Romance ?
 - (f) Who is the author of 'शुकसप्तति' ? How many stories are there ?
 - (g) What are the dramas written by Rājas'ekhara ?
 - (h) Give the names of two erotic lyrics and their author in Sanskrit.
-